

סילבוס לקורס: פרשנות האגדה, 86140.1.1

שם המרצה: קסירר שלמה

סוג הקורס : שיעור

שנת הלימודים: תש"פ , הקורס נלמד בסמסטר א

מספר השעות ונקודות זכות: 1 ש"ש, 2 נ.ז.

שנת הלימוד בתכנית: א, ב, ג, ד

דרישות קדם: אין

מטרות / תוצרי למידה: התלמיד ירכוש יכולת להתבונן באגדות מזויות שונות, בדגש על הוגים ופרשנים שאינם נלמדים כל כך בישיבות.

תיאור הקורס: הכרת גישות מתודולוגיות שונות להבנת המדרש והאגדה של חז"ל. התמקדות בשאלת היחס שבין המדרש לבין המציאות שאותה הוא מתאר. יודגשו צמתים היסטוריים שבהם התעוררה כלפי המדרש ביקורת מבית או מחוץ.

התוכן הניתן מידי שבוע, מטלות וחומרי קריאה:

מס'	נושא, מטלות וחומר קריאה
1	האגדה כתיאור מציאות – רש"י ובעלי התוספות
2	דרכם הרציונליסטית של גאוני בבל
3	דוגמאות לביאור אגדות חידתיות בכתבי הגאונים
4	מרציונליזם לאלגוריה - הרמב"ם ורבי אברהם בן הרמב"ם
5	תוקפה ההלכתי של האגדה: אשכנז וספרד
6	דוגמאות: האם היתה אסתר אשתו של מרדכי, מסירות נפש על קידוש השם באשכנז בגזרות 1096, תיקוני תשובה של חסידי אשכנז.
7	אלגוריה וסימבוליקה – פרשנות המקובלים לאגדה
8	המהר"ל על מיעוט הלבנה (באר הגולה)
9	פולמוסו של המהר"ל עם רבי עזריה מן האדמים.
10	פרשנותה הפסיכולוגית של החסידות – 'הנפשות כמראות'.
11	הראי"ה קוק; עין אי"ה (הקדמה ודוגמאות)
12	הקריאות הלמודיות של עמנואל לוינס.

חובות הסטודנט
נוכחות פעילה, בוחן, מבחן.
בקורס:

אופן ההערכה - הרכב הציון

מרכיב	אחוז	ציון מינימלי למרכיב
-------	------	---------------------

רשימה ביבליוגרפית:

- אלבויים יעקב, להבין דברי חכמים – מבחר דברי מבוא לאגדה ולמדרש משל חכמי ימי הביניים, מוסד ביאליק, ירושלים תשס"א, פרקים א, ג, ה, ו, י, יא, טו, טז.
- גרוס מיכאל, יאיר ברקאי, יוסי מלמד, דרכים בפרשנות האגדה, תל אביב תשס"ח.
- לוינסון יהושע, 'מן המשל להמצאה – צמיחת הבדיון כקטגוריה תרבותית', בתוך: הגיון ליונה – היבטים חדשים בחקר ספרות המדרש, האגדה והפיוט, עורכים יעקב אלבויים ואחרים, ירושלים 2007, עמ' 1-32.
- פרנקל יונה, מדרש ואגדה – האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב תשנ"ז, כרך שלישי, יחידה יא, עמ' 847-896.
- פרנקל יונה, דרכי האגדה והמדרש, כרך שני, גבעתיים 1991, פרק טז, עמ' 501-531.
- איש שלום, בנימין, תנין, לויטן ונחש – לפשרו של מוטיב אגדי, דעת 19 (תשמ"ז), עמ' 79-101.
- קסירר שלמה, הנפשות כמראות – היבטים פסיכולוגיים במחלוקתם האחרונה של רבי יוחנן וריש לקיש, על פי רבי צדוק הכהן מלובלין, מכלול, כ"ט, תשע"ג, עמ' 141-158.
- אפשטיין דניאל, קרוב ורחוק – על משנתו של עמנואל לוינס, תל אביב 2005, פרקים יב-יג: הקריאות התלמודיות.